

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/50/2014
Identifikačné číslo spisu:	5013200966
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5013200966.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD., v právnej veci navrhovateľa: P. W., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, bytom S. č. XXXX/X, XXX XX B., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, ul. 29. augusta 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25.07.2013, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 24Sd/273/2013-36 zo dňa 11.02.2014, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 24Sd/273/2013-36 zo dňa 11. februára 2014 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) preskúmané rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25.07.2013, ktorým odporkyňa podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 11.07.2010 s odôvodnením, že od 01.12.2000 mu bol priznaný starobný dôchodok podľa § 132 a § 133 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“), ktorý mu je stále vyplácaný a za výsluhový dôchodok podľa § 125 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa iba považuje.

V odôvodnení krajský súd uviedol, že pokiaľ zákonodarca stanovil, že starobné dôchodky sa za určených podmienok považujú za výsluhové dôchodky podľa zákona č. 328/2002 Z. z., je zrejmé, že tieto starobné dôchodky sú naďalej starobnými dôchodkami podľa zákona č. 100/1988 Zb. a za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. sa iba považujú, najmä na účely valorizácie a výplaty z osobitného systému sociálneho poistenia policajtov a vojakov. Taký záver vyplýva tak z

rozdielných podmienok vzniku nároku na výsluhový dôchodok a nároku na starobný dôchodok, ako aj z rozdielného spôsobu výpočtu a výšky starobných dôchodkov priznaných podľa § 22 - § 24 v spojení s § 132 a § 133 zákona č. 100/1988 Zb. a spôsobu výpočtu a výšky výsluhového dôchodku priznaného podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z.. Rozlišovanie zákonodarcu medzi výsluhovými dôchodkami priznanými podľa zákona č. 328/2002 Z. z. a starobnými dôchodkami priznanými podľa zákona č. 100/1988 Zb., ktoré sú za výsluhové dôchodky iba považované, vyplýva napr. aj z § 4 ods. 2 zákona č. 471/2003 Z. z. o zvýšení výsluhových príspevkov a výsluhových dôchodkov zo sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov v roku 2003.

Krajský súd mal v konaní preukázané, že navrhovateľovi bol starobný dôchodok priznaný podľa zákona č. 100/1988 Zb.. Tento starobný dôchodok mu naďalej patrí a za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. sa iba považuje. Výsluhový dôchodok podľa § 38 a nasl. zákona č. 328/2002 Z. z. mu priznaný nebol a nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. mu ani nevznikol.

Vznik nároku na starobný dôchodok a jeho výplatu podľa zákona č. 100/1988 Zb. súčasne vylučuje možnosť vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok podľa § 26a zákona č. 100/1988 Zb., ako aj vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

V žiadosti zo dňa 11.07.2013 navrhovateľ žiadal o starobný dôchodok, ktorý žiadal priznať od 17.03.1998. Žiadosť o zohľadnenie ďalšej doby zamestnania, ktorá nebola zohľadnená pri priznaní starobného dôchodku, ako aj doby zamestnania po vzniku nároku na starobný dôchodok je vzhľadom na vyššie uvedené možné posúdiť len ako žiadosť o zvýšenie starobného dôchodku podľa § 259 ods. 1, § 261, § 2931 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Starobný dôchodok bol navrhovateľovi priznaný a je vyplácaný útvarom ministerstva vnútra. Keďže odporkyňa nerozhodovala o priznaní starobného dôchodku a tento dôchodok navrhovateľovi ani nevypláca, nie je daná jej právomoc rozhodnúť ani o zvýšení starobného dôchodku za ďalšie doby zamestnania. Rozhodnúť o nároku navrhovateľa na zvýšenie starobného dôchodku za nezhodnotenú dobu zamestnania pred vznikom nároku na starobný dôchodok a za dobu zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok (považovaný za výsluhový dôchodok) podľa § 259 ods. 1, § 263 ods. 3 a § 2931 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je tak ako v prípadoch uvedených v § 143d zákona č. 328/2002 Z. z. daná právomoc orgánu sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom konštatuje, že do roku 1994 odpracoval v I. kategórii funkcii 33 rokov. Z toho 32 rokov sa mu zhodnocovalo pri valorizácii dôchodku. Starobný dôchodok mu bol priznaný od 01.12.2000, teda bez 3,5 roka 58 ročného. Okrem zhodnoteného obdobia odpracoval 10,8 roka v civilnom zamestnaní. Horná hranica starobného dôchodku bola do roku 2007 obmedzená. Z právnych úprav týkajúcich sa sociálneho poistenia alebo zabezpečenia rôznych skupín poistencov jednoznačne vyplýva, že všeobecný a osobitný systém sociálneho poistenia alebo zabezpečenia sú založené na základe hodnotenia dôb poistení. Kým zákon o sociálnom poistení upravuje nároky poistencov zo všeobecného systému a všetky doby poistenia zohľadňuje, tak osobitná právna úprava používaná v osobitnom systéme sociálneho poistenia obsahuje len úpravu, ktorá zabezpečuje užší okruh dávok a zohľadňuje ako dobu poistenia iba dobu výkonu služby. Teda neobsahuje úpravu starobných dôchodkov, ktoré by zohľadňovali dobu ich poistenia v celom rozsahu, t. j. aj doby poistenia v civilnom zamestnaní, ale zohľadňuje a hodnotí len dobu služby poistenca. Z toho vyplýva záver, že poistenci osobitného systému sú vylúčení z pôsobnosti zákona o sociálnom poistení len v rozsahu zodpovedajúcom dobe poistenia v osobitnom systéme a z ostatnej doby vylúčení nie sú. Súbežným uplatňovaním týchto systémov tak nesprávnym a výlučne gramatickým výkladom dochádza k diskriminácii poistencov osobitného systému, lebo niektoré doby poistenia nie sú hodnotené vôbec. Nová právna úprava pri ktorej došlo k odčleneniu dôchodkového zabezpečenia policajtov do osobitného systému však takýto postup za cieľ nemala. Tiež nemala za cieľ vyžadovať, aby zvýhodnené zamestnanie znemožnilo pri posudzovaní nároku na dávku zohľadniť celú dobu poistenia. Touto nesprávnou aplikáciou zákona o sociálnom poistení dochádza k zhoršovaniu dôchodkového postavenia práve tých poistencov, ktorým v čase vzniku poistného vzťahu a aj počas jeho trvania právna úprava má zabezpečovať komplexne výhodnejšie postavenie s prihliadnutím na náročné špecifiká služby. Správne by mala sociálna poisťovňa vypočítať teoretickú výšku dôchodku, ktorá by navrhovateľovi patrila po zhodnotení doby v osobitnom systéme a odpočítať ju od teoretickej výšky dôchodku vypočítanej pri zohľadnení celej doby poistenia. A tým budú zachované navrhovateľove oprávnené

nároky a nepoškodí to ani poisťovňa. Nie tak ako to zdôvodňuje sociálna poisťovňa. Na základe uvedeného navrhuje najvyššiemu súdu, aby rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporcu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré navrhovateľ uvádza v odvolaní, považuje za neopodstatnené. Stotožňuje sa s právnym názorom krajského súdu, že vznik nároku na starobný dôchodok (a jeho priznanie) podľa zákona o sociálnom zabezpečení súčasne vylučuje možnosť vzniku ďalšieho nároku na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení. Navrhla preto, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť. Rozhodol jednomyseľne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 29.04.2015 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto primárne, v medziach odvolania, preskúmal Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 11.07.2010 podľa zákona o sociálnom poistení.

Najvyšší súd sa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, konštatuje správnosť dôvodov, na základe ktorých krajský súd rozhodol a pre zdôraznenie správnosti rozsudku doplnia ďalšie dôvody.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľ je od 01.12.2000 poberateľom starobného dôchodku, priznaného mu rozhodnutím orgánu sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. SPC-30.335-17/6-2000 zo dňa 09.11.2000 podľa § 132 a § 133 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov. Podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia, dôchodok bol navrhovateľovi vymeraný z najvýhodnejšieho priemerného mesačného zárobku podľa § 12 a § 131 zákona č. 100/1988 Zb. za roky 1989 - 1993 v sume 3 918,- Sk a s prihliadnutím k započítanej dobe služby (zamestnania) od 18. roku veku, t. j. 37 rokov (z toho 33 rokov v I. kategórii funkcií a 4 roky v III. pracovnej kategórii). Starobný dôchodok je mu naďalej vyplácaný útvarom Ministerstva vnútra SR a

za výsluhový dôchodok sa iba považuje na účely jeho ďalšej výplaty z osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov. Priznanie starobného dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení súčasne vylučuje možnosť vzniku ďalšieho nároku na starobný dôchodok podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z.

Navrhovateľovi preto nemožno priznať ďalší starobný dôchodok, má však nárok na zvýšenie starobného dôchodku za doby zamestnania, ktoré neboli zhodnotené pre nárok a výšku jeho starobného dôchodku, priznaného od 01.12.2000, pričom právomoc rozhodnúť o takomto zvýšení starobného dôchodku patrí útvaru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Vzhľadom na uvedené nie je opodstatnená požiadavka navrhovateľa uložiť odporkyni povinnosť vyčísliť jeho starobný dôchodok, keďže odporkyňa mu ho priznávať nebude, a odpracované roky po priznaní starobného dôchodku mu budú zhodnotené jeho zvýšením, o ktorom rozhodne príslušný útvar Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Tento záver potvrdzuje aj ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu napr. rozhodnutia sp. zn. 9So/41/2008, 9So/43/2011, 9So/190/2011, pričom rozsudok NS SR sp. zn. 9So/134/2010 zo dňa 24.11.2011 bol správnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky schválený a bude uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

Na základe uvedeného najvyšší súd rozhodol podľa § 219 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 druhá veta O.s.p. tak, že rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 24Sd/273/2013-36 zo dňa 11.02.2014 potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ v konaní nebol úspešný a odporkyňa nárok na náhradu trov konania nemá.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.